C/2025/3168

20.6.2025 г.

Резолюция на Европейския комитет на регионите — Компас за конкурентоспособността на ЕС

(C/2025/3168)

ЕВРОПЕЙСКИЯТ КОМИТЕТ НА РЕГИОНИТЕ (КР),

Основни послания

1. изразява съгласие с оценката на Европейската комисия, че Европа изостава от други големи икономики поради **постоянна разлика в растежа на производителността** и че сега трябва да предприеме действия, за да поеме водеща роля в ключовите технологии с цел да се позиционира като световен лидер в областта на иновациите, производителността и декарбонизацията в ключови технологични области, за да си възвърне конкурентоспособността и да си осигури просперитета;

2. подчертава обаче, че конкурентоспособността на Европа може да бъде издръжлива и устойчива само ако се основана на силен европейски социален модел въз основа на социално сближаване, намаляване на неравенствата и справедливо данъчно облагане;

3. подкрепя **трите преобразяващи императива** и **хоризонталните способстващи фактори**, посочени в компаса, необходими за укрепване на конкурентоспособността;

4. подчертава, че предложените хоризонтални способстващи фактори не бива да водят до по-централизиран модел на управление, съсредоточен единствено върху диалога между Комисията и националните правителства в ущърб на поднационалните органи и ефективното интегриране на териториалните съображения;

5. припомня ангажимента на **председателя Фон дер Лайен в стратегическите насоки** за „поставяне на регионите в центъра на нашата работа“ и поради това предлага **институциите на ЕС, националните правителства, местните и регионалните власти и частният сектор да работят заедно за прилагането на компаса, като подкрепят ориентирания към местните условия подход**;

6. призовава за ясни **принципи относно начина, по който това сътрудничество между всички равнища на управление** ще работи при изпълнението на компаса през следващите пет години, и предлага **ново партньорство** между Европейския комитет на регионите и Комисията за прилагането му, което да включва:

— извършване на **систематични оценки на териториалното въздействие** за ключовите инициативи в рамките на компаса, които засягат пряко общините и регионите в целия ЕС;

— интегриране на работата на **мрежата RegHub на КР**, която предоставя обратна информация относно прилагането на регламентите на ЕС по места, като част от годишните **диалози относно изпълнението, провеждани от съответните членове на Комисията**;

— провеждане на **ежегоден ориентационен дебат относно актуалното състояние на компаса** и неговото въздействие върху МРВ с цел измерване на напредъка в повишаването на конкурентоспособността;

— гарантиране, че **инструментът за координация на конкурентоспособността** отчита многообразието (капацитета и уязвимостта) на европейските територии и разделението на правомощията в рамките на държавите членки;

— осигуряване на бързо внедряване на резултатите от **работата на платформата „Готови за бъдещето“ (F4F)**. КР се ангажира да участва активно в бъдещата работа на платформата по отношение на регулаторната пригодност и опростяването и призовава методите на работа на платформата F4F да бъдат разширени, така че да обхванат предзаконодателната фаза, като по този начин се гарантира основан на факти, ориентиран към местните условия и последователен подход през целия законодателен цикъл; и

— да се гарантира, че в териториалните оценки се отчита реалността в регионите със сериозни рискове от обезлюдяване и застаряване на населението. Териториалната разпръснатост, застаряването и ниската гъстота на населението, съчетани с липсата на критична маса от предприятия, възпрепятстват ефективното прилагане на единни политики за конкурентоспособност. Компасът следва да предвиди показатели и инструменти, адаптирани към тези региони, като отчита техните структурни ограничения, но и техния потенциал, гарантирайки справедлива и ефективна интеграция в европейската стратегия;

7. подчертава, че **чисто секторната оценка на конкурентоспособността на Европа** не е достатъчна за повишаване на растежа на производителността в целия ЕС;

8. отбелязва, че МРВ са **основни двигатели на конкурентоспособността**, тъй като те изпълняват стратегическата програма на ЕС по места и ефективно подкрепят екосистемите за иновации чрез инвестиции и обществени поръчки;

9. изразява убеждение, че конкурентоспособността и териториалното, икономическото, цифровото и социалното сближаване са взаимосвързани и са съществени елементи за функционирането и по-нататъшното развитие на **единния пазар**;

10. защитава прилагането на мерки за справяне с демографските предизвикателства с цел постигане на целите на компаса;

11. приветства предложения **инструмент за координация на конкурентоспособността** с цел подобряване на координацията на политиките на равнището на ЕС и на национално равнище, но изразява съжаление, че в компаса за конкурентоспособността не се казва много за начина, по който той следва да функционира, и изобщо не се посочва механизъм за адаптиране на политиките на ЕС, ако те не успеят да повишат конкурентоспособността на ЕС. Поради това КР отново призовава инструментът да отчита териториалните реалности и да се основава на принципите, изложени в настоящата резолюция;

12. изразява загриженост, че мерките, предвидени за **финансиране на конкурентоспособността**, може да не достигнат 750—800 милиарда евро годишно под формата на допълнителни инвестиции, които са необходими съгласно доклада на Драги. Гарантирането на по-съществено и стратегическо мобилизиране на частен капитал трябва да бъде приоритет. Емитирането на допълнителен общ дълг за финансиране на съвместни инвестиционни проекти следва да бъде част от по-широката дискусия относно финансирането на дългосрочния бюджет на ЕС за периода след 2027 г.;

13. отбелязва, че голямата регулаторна тежест в ЕС се посочва от дружествата като една от основните им пречки пред растежа и инвестициите; приветства целта на Комисията за намаляване на разходите за всички административни тежести с 25 % за всички дружества и с 35 % за МСП и изразява съгласие с компаса, че възстановяването на конкурентоспособността на Европа изисква да се положат много по-големи усилия от преди за намаляване на бюрокрацията; подчертава, че ефективните усилия за **опростяване и намаляване на административната тежест** са от жизненоважно значение за повишаване на конкурентоспособността на ЕС, като същевременно се **зачитат неговите икономически, социални и екологични стандарти, като се гарантира регулаторна стабилност и се спазват принципите за по-добро регулиране**;

14. повтаря призива в доклада на Драги, че преди да приеме ново законодателство Комисията следва да извършва систематична оценка и стрес тестове на всички съществуващи закони и разпоредби на ЕС в началото на всеки мандат; след това трябва да се направи кодифициране и консолидиране на законодателството на ЕС по области на политиката, включително опростяване и премахване на припокриването и несъответствията в цялата законодателна верига, за да се повиши съгласуваността и конкурентоспособността на регулирането;

Преодоляване на изоставането при иновациите

15. подчертава, че **научните изследвания и иновациите** са в основата на конкурентния растеж в Европа, и във връзка с член 182 от ДФЕС призовава всички действия в тази област да продължат да бъдат групирани в отделна рамкова програма, за да обхващат цялата верига на научните изследвания и иновациите от основните научни изследвания до продукта и по този начин да се гарантира бъдещата конкурентоспособност на Европа;

16. подчертава необходимостта от засилване на усилията за развитие на ориентирани към местните условия иновационни екосистеми с цел пълно преодоляване на различията в иновациите и преодоляване на разделението в областта на иновациите както в рамките на Европа, така и между ЕС и САЩ, и с Китай;

17. подчертава необходимостта от спешно обръщане на тенденцията все повече иновативни стартиращи и разрастващи се предприятия да напускат Европа; приканва Комисията да постигне напредък по отношение на доброволния **28-и правен режим за иновативни дружества** и да анализира потенциалното му териториално въздействие; подчертава необходимостта дългосрочният бюджет на ЕС да инвестира в интелигентни трансгранични програми, които имат за цел да подкрепят междурегионалните вериги за създаване на стойност, като укрепват регионалните иновационни екосистеми;

18. подчертава, че в името на повишената конкурентоспособност е необходима комбинацията от върхови постижения в областта на научните изследвания и иновациите и производствени знания и капацитет: следва да бъдат подкрепяни и улеснявани високотехнологичните дейности от всички равнища на технологична готовност — от фундаменталните научни изследвания до въвеждането на пазара и след това до промишленото внедряване, за да се укрепи издръжливостта;

19. подкрепя **признаването на развитието на умения**, повишаването на квалификацията и преквалификацията и ученето през целия живот като стълбове на конкурентоспособността на ЕС, тъй като икономическото бъдеще на ЕС зависи от задържането на висококвалифицирана, адаптивна и иновативна работна сила. В този контекст КР подчертава ключовата роля на МРВ за привеждането на развитието на уменията в съответствие с икономическите потребности; подчертава, че приобщаването на пазара на труда също така води до намаляване на структурните пречки, особено за жените, и гарантиране на справедливи условия на труд, както е заложено в Европейския стълб на социалните права;

20. изразява съжаление, че в съобщението не се прави ясно позоваване на Европейския зелен пакт, тъй като ангажиментите, поети по тази рамка, са от жизненоважно значение за конкурентоспособността на ЕС, понеже позволяват дългосрочно планиране за публичните органи, частните предприятия и гражданите;

Съвместна пътна карта за декарбонизация и конкурентоспособност

21. изразява съгласие, че преходът към декарбониризирана икономика следва да допринесе за европейската конкурентоспособност, но подчертава, че е необходима допълнителна подкрепа за постигане на справедлив, екологичен и цифров преход като съществена част от реформираната политика на сближаване;

22. предупреждава, че **ескалиращите последици от изменението на климата** представляват сериозна заплаха за социалната сигурност и конкурентоспособността на ЕС; подчертава, че икономическият растеж и намаляването на емисиите на парникови газове трябва да вървят ръка за ръка, и посочва как **моделът на мисията за неутрални по отношение на климата и интелигентни градове би могъл да се превърне в крайъгълен камък на политиката на ЕС в областта на конкурентоспособността** (като нейните инвестиции в размер на 650 милиарда евро осигуряват огромен потенциал за иновации и възможности за стопанска дейност в ключови сектори);

23. подчертава, че адаптирането към изменението на климата е също толкова важно измерение на стратегията на ЕС за конкурентоспособността; призовава за засилена подкрепа за МРВ и промишлените отрасли за разработване на стратегии за устойчивост спрямо изменението на климата, включително подобрения на инфраструктурата; подчертава значението на включването на мерките за адаптиране в икономическите и промишлените политики, за да се гарантира дългосрочната конкурентоспособност и социалната стабилност;

24. приветства публикуването на **Пакта за чиста промишленост** за справяне с продължаващите проблеми за промишлените отрасли, насочени към декарбонизация, но подчертава необходимостта от силно териториално измерение на промишлената политика, за да се гарантира ефективно изпълнение, както и от допълнителна подкрепа за регионите с енергоемки отрасли;

25. приветства намерението на ЕК да представи план за инвестиции за устойчив транспорт, както и други свързани инициативи през 2025 г., по-специално плана за амбициозна европейска високоскоростна железопътна мрежа; споделя целта на ЕК за ускоряване на декарбонизацията на целия транспортен сектор по най-ефективния от икономическа гледна точка начин и подчертава необходимостта от съобразен с териториалното измерение подход в подкрепа на максималната свързаност и достъп;

26. приветства **Плана за действие за енергия на достъпни цени** с предстоящите му инициативи за намаляване на енергийните разходи за гражданите, предприятията и промишлеността и призовава за истински европейски енергиен съюз с напълно интегриран и добре взаимосвързан пазар в целия ЕС и добре функционираща система за управление в основата му; подчертава необходимостта от стимулиране на местното производство на енергия и от допълнително включване на частния сектор в енергийния преход;

27. подчертава, че е важно да се гарантира устойчивостта на единния пазар, тъй като той продължава да бъде подложен на натиск както извън, така и в рамките на ЕС, поради факта, че държавите членки преследват краткосрочни индивидуални интереси чрез едностранни мерки, като например необосновани пречки пред трансграничната търговия и държавни субсидии за националните промишлени отрасли. Освен това МСП са изправени пред предизвикателства при прилагането на различни разпоредби в държавите членки, особено по отношение на стандартите за устойчивост. Тази липса на хармонизация увеличава разходите за привеждане в съответствие и усложнява трансграничните операции и следователно представлява пречка, която трябва да бъде преодоляна;

28. подчертава, че конкурентоспособността и растежът на Европа се основават на отворена икономика, интегрирана в световните вериги за създаване на стойност. Важно е Европа да отстоява ценностите на свободната търговия и многостранното сътрудничество. Във връзка с това за Европа е важно да диверсифицира износа си извън САЩ и Китай и да укрепи споразуменията за свободна търговия;

29. счита също така, че е от съществено значение компасът за конкурентоспособност да включва механизми за практическа и финансова подкрепа за малките предприятия в традиционни сектори, като туризъм или селско стопанство, така че екологичният и цифровият преход да не се възприемат като допълнителна тежест, а като достъпна възможност. Обучението на местно равнище, насърчаването на бизнес сътрудничеството и споделената цифровизация трябва да са част от нормативната уредба;

30. подчертава, че **преходът към кръгова икономика** следва да бъде стратегически императив за конкурентоспособността на ЕС, като същевременно увеличава автономността и устойчивостта на ЕС; призовава за значително увеличаване на подкрепата на ЕС за градовете и регионите с цел разработване и прилагане на системни кръгови решения, по-специално чрез обществени поръчки;

Намаляване на зависимостите и повишаване на сигурността

31. подчертава, че ЕС не трябва да се колебае да използва защитни инструменти като **инструментите за търговска защита** и **Регламента за чуждестранните субсидии**, за да гарантира, че предприятията от ЕС не са засегнати от нелоялна конкуренция от страна на чуждестранни дружества. В този контекст е важно да се подчертае и спешната необходимост от приемане на **пакета за реформа на митниците**;

32. подчертава, че е от жизненоважно значение за конкурентоспособността на ЕС да се гарантира **надеждно, диверсифицирано снабдяване със суровини**, особено тези, които се считат за критични и стратегически, тъй като те са от решаващо значение за енергийния, хранително-вкусовия, строителния и промишления сектор; подчертава значението на Европейския алианс за суровините и по-специално приветства факта, че той е отворен и за регионите;

33. счита укрепването на европейската сигурност и устойчивост за приоритет и подчертава, че инвестициите в технологии в областта на отбраната и технологиите с двойна употреба следва също така да допринасят за конкурентоспособността и регионалното развитие;

34. настоява Комисията (също във връзка с нарасналата необходимост от **инвестиции в областта на** сигурността и **отбраната**) да даде тласък на **космическата политика** и значително да увеличи инвестициите в спътниковата система „Галилео“, като позволи използването ѝ и за военни цели; препоръчва също така космическите данни да бъдат използвани за наблюдение на рисковете за околната среда и за предотвратяване на климатични бедствия;

35. подчертава, че **авангардните технологии, например в ключови секторни като полупроводниците, биотехнологиите и ИИ**, са от жизненоважно значение за гарантиране на конкурентоспособността и технологичния суверенитет на ЕС; подчертава, че МРВ са ключови участници в разпространението на ИИ както за частния, така и за публичния сектор, и са на правилното място за изграждане на доверие в решенията в областта на ИИ чрез пряка обществена ангажираност и по-голяма прозрачност.

Брюксел, 3 април 2025 г.

Председател
на Европейския комитет на регионите
Kata TÜTTŐ